
INCLUSIÓ

INCLUSIÓ

QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ INCLUSIVA?

L'educació inclusiva és aquella que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats, i l'oportunitat de créixer conjuntament compartint experiències i situacions d'aprenentatge.

INTRODUCCIÓ

La inclusió suposa una millora evolutiva respecte a la idea d'integració. Quan es parla d'integració, es pretén facilitar a l'alumnat els suports necessaris perquè pugui participar en el programa del centre educatiu. Es posa l'accent, doncs, en l'adaptació de l'alumnat al centre i a l'entorn. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que s'adaptin a la diversitat de l'alumnat que tenen escolaritzat. Això implica identificar les barreres que dificulten l'aprenentatge, la socialització i la participació de l'alumnat i cercar-les, eliminar-les o minimitzar-les.

Un model d'escola inclusiva és el requisit previ i indispensable per a la construcció d'una societat inclusiva.

Un dels reptes de les societats del segle XXI és avançar, col·lectivament, en la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, sense discriminacions per raons d'origen, de sexe o capacitat.

La inclusió, més enllà de la provisió de serveis, implica un canvi en les expectatives d'aprenentatge de l'alumnat, un reconeixement de les possibilitats d'aprendre els uns dels altres i un treball interactiu dels professionals per donar respostes adequades a les necessitats de l'alumnat.

L'educació inclusiva de tot l'alumnat crea nous marcs de convivència i genera noves complicitats que afavoreixen l'equitat i la cohesió social.

MARC NORMATIU

[Normativa sobre Inclusió](#)

INCLUSIÓ		Àmbit CENTRE
A Sensibilitzem el claustre sobre la necessitat de treballar per una escola inclusiva que doni resposta a la diversitat de l'alumnat.		
A1	<p>Programar actuacions específiques de sensibilització (claustres, reunions informatives, comissions mixtes, etc.) per implicar la comunitat escolar en una escola inclusiva.</p> <p>Escola inclusiva En aquesta presentació elaborada pel Departament d'Ensenyament es fa una exposició amb idees claus per avançar cap a una escola inclusiva. Un material idoni per a una sessió de sensibilització.</p> <p>Col·lecció Caixa d'eines En aquest espai de la XTEC es pot accedir a la col·lecció de documents publicada pel Departament d'Ensenyament on es proposen eines metodològiques útils per reduir l'exclusió a l'aula i per educar en el respecte a la diversitat. D'especial interès la caixa d'eines 08 i la caixa d'eines 09 amb un recull d'articles per a la reflexió, així com algunes experiències de centres, al voltant d'un currículum més inclusiu.</p> <p>Excel·lència educativa per a tothom: una realitat possible En aquest espai dels Debats d'Educació, organitzats per la Fundació Jaume Bofill i la UOC, es pot accedir als continguts de la conferència (text complet, presentació en diapositives, vídeo, àudio, etc.) de Roser Salavert on exposa la idea que l'excel·lència educativa és possible en una realitat social multicultural amb un canvi de mentalitat.</p> <p>Com millorar les expectatives d'èxit de l'alumnat? En aquest vídeo de la Fundació Jaume Bofill es recull una síntesi d'idees del debat protagonitzat per Guillermo Montt, Aina Tarabini i Joan Mateo Andrés, els quals identifiquen quines de les polítiques educatives de les que recomana l'OCDE per millorar les expectatives d'èxit de l'alumnat són d'interès per a Catalunya i de quina manera podrien aplicar-se actualment.</p> <p>Com combatre la desafecció escolar? El repte de construir comunitats educatives implicades En aquest espai de la Fundació Jaume Bofill es pot accedir, dins del nou cicle de Debats per l'Educació, als continguts d'aquest debat centrat en les actuacions dels centres educatius i les entitats de l'entorn per incentivar la motivació i responsabilització de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge.</p>	
A2	<p>Compartir un mateix concepte d'inclusió, valorar la realitat del centre i diagnosticar necessitats.</p> <p>Guia per a l'anàlisi, la reflexió i la valoració de pràctiques inclusives Aquesta guia elaborada pel Departament d'Ensenyament ofereix indicadors per avaluar la realitat del centre i establir objectius de canvi. S'incideix inicialment en la necessitat de compartir un mateix concepte d'inclusió (p. 3-10).</p>	

	<p>Índex per a la inclusió: guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva Document editat per l'ICE de la Universitat de Barcelona que serveix per donar suport als centres educatius per avançar cap a l'educació inclusiva. El procés es planteja en 5 fases: inici, anàlisi, elaboració d'un pla de millora, implementació i avaluació (p.15-46). Inclou qüestionaris adreçats a professorat, alumnes i famílies per avaluar la situació del centre (p. 95-107).</p>
B Recollim en els documents del centre els valors de l'escola inclusiva i les estratègies que facilitin la seva consecució.	
B1	Incorporar els valors de l'escola inclusiva en el Projecte educatiu de centre.
	<p>Model de Projecte educatiu. L'escola Bisbat d'Ègara inclou en el seu projecte educatiu un capítol dedicat a la inclusió (p. 14 i 15), amb una atenció especial als principis d'inclusió, coeducació, acollida i diversitat.</p>
B2	Concretar en la Programació general anual de centre les accions previstes per fomentar una educació inclusiva.
	<p>Model de programació general En la PGA de l'institut Esteve Terrades de Cornellà s'estableix com a objectiu la millora de la satisfacció de la comunitat educativa per millorar la cohesió social, amb diverses estratègies i actuacions (p. 8).</p>
B3	Incloure en el Pla d'acollida actuacions per promoure la integració escolar i social de l'alumnat i les seves famílies.
	<p>Model de Pla d'acollida L'escola Sant Gil de Torà ofereix un model de pla d'acollida molt complet que atén tant el moment inicial com el posterior procés d'adaptació de l'alumnat, amb una atenció específica al procés de socialització (p. 11-15) i a l'aprenentatge de la llengua (p. 15-17).</p>
B4	Incloure en les NOFC normes clares que garanteixin el respecte a tothom independentment de la seva condició, capacitat o característiques.
	<p>Model de NOFC Les NOFC de l'Escola Guillem Isarn de La Fuliola inclou un capítol dedicat a la convivència amb normes generals, basades en el respecte entre les persones, i normes específiques per a cada sector de la comunitat escolar (p. 15-30).</p>
	<p>Model de NOFC Les NOFC de l'institut Molí de la Vila de Capellades dedica tot un capítol al règim disciplinari on es determina com una circumstància que pot intensificar la gravetat de l'actuació de l'alumne el fet d'atemptar contra el deure de no discriminar a cap membre de la comunitat educativa (p. 7).</p>
	<p>Dossier de convivència En aquest dossier de l'institut Daniel Blanxart d'Olesa de Montserrat s'estableix com a principi bàsic de la convivència en el centre el respecte mutu entre les persones i la necessitat de fer un esforç continuat per aconseguir una convivència plenament satisfactòria (p. 2).</p>

B5	Recollir en la Carta de compromís educatiu aspectes que afavoreixin un clima acollidor i inclusiu.
	Model de carta de compromís L'Escoleta de Bellaterra de Cerdanyola del Vallès proposa un model de carta de compromís amb reflexions sobre la responsabilitat, tant de la família, com de l'escola, en la qualitat de l'acollida dels infants (p. 2).
	Model de Carta de compromís L'Institut Manuel de Montsuar de Lleida recull en el seu model de carta, el compromís per part de l'alumnat en les tasques de tutorització i d'acollida, tant dels alumnes nouvinguts, com dels més petits del centre (punt 9).
B6	Dissenyar en el Pla d'acció tutorial activitats que fomentin el coneixement i el respecte per la diversitat de l'alumnat.
	Pla d'acció tutorial. Escola Talaiot En el pla d'acció tutorial d'aquesta escola es contemplan activitats per facilitar la integració dels alumnes al seu grup classe, tenint un especial atenció als alumnes amb nee.
C Preveiem l'ús dels protocols d'àmbit convivencial elaborats pel Departament d'Ensenyament a fi d'evitar qualsevol tipus de discriminació.	
C1	Programar accions preventives establertes en els protocols de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals.
	Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament ofereix als centres un protocol d'actuació enfront l'assetjament escolar. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront l'assetjament entre iguals.
	Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament ofereix als centres un protocol d'actuació enfront el ciberassetjament escolar. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals.
C2	Fer servir el Protocol de detecció i intervenció de conflicte greu amb l'alumnat en cas de detectar actituds o conductes que impliquin discriminació per la condició social o personal dels afectats.
	Protocol de detecció i intervenció en cas de conflicte greu amb l'alumnat En cas de detectar situacions de conflicte greument perjudicials per a la convivència dels centres educatius, el Departament d'Ensenyament ofereix aquest protocol on s'indiquen les accions a seguir.
C3	Difondre a tots els membres de la comunitat educativa els indicadors recollits en els diferents protocols convivencials a fi de detectar les relacions abusives.
	Indicadors de coneixement o sospita d'una situació d'assetjament En aquest document del Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals elaborat pel Departament d'Ensenyament s'aporten un conjunt d'indicadors (físics, conductuals, emocionals, etc.) per detectar, tant des de l'àmbit escolar com el familiar, nens o adolescents assetjats.

	<p>Indicadors de coneixement o sospita d'una situació de ciberassetjament (alumne ciberassetjat) En aquest document del Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals elaborat pel Departament d'Ensenyament s'aporten un conjunt d'indicadors (físics, conductuals, emocionals, etc.) per detectar, tan des de l'àmbit escolar com el familiar, nois o adolescents víctimes de ciberassetjament.</p> <p>Indicadors de protocol i risc RUMI En aquest document del Protocol de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu elaborat conjuntament pel Departament d'Ensenyament i el Departament de Benestar Social i Família s'aporten un conjunt d'indicadors (físics, emocionals, conductuals, etc.) i factors de risc (àmbit social familiar, social, econòmic, cultural, etc) per detectar situacions de risc entre els alumnes o en risc de patir-lo.</p> <p>Alguns elements o indicis susceptibles de la presència de NGJOV en un centre educatiu i el seu entorn En el Protocol de detecció i intervenció enfront els NGJOV (annex 1) elaborat conjuntament pel Departament d'Ensenyament i el Departament d'Interior s'aporten alguns elements o indicis (simbologia, ús d'espais, indicadors personals i escolars) que permeten detectar la presència de NGJOV en un centre educatiu i el seu entorn.</p>
D Valorem i integrem tots els membres de la comunitat.	
D1	<p>Tenir en compte les orientacions i recursos sobre absentisme en els àmbits de centre que aporta aquesta aplicació informàtica.</p> <p>Projecte de Convivència > Absentisme El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Absentisme ofereix mesures preventives per combatre l'absentisme escolar (registres d'absències, indicadors de risc, etc.).</p>
D2	<p>Participar en programes que afavoreixin l'èxit escolar i la continuïtat en els estudis de l'alumnat, especialment d'aquell en risc d'exclusió.</p> <p>Projecte de promoció escolar El Departament d'Ensenyament preveu un Projecte específic per atendre l'alumnat del poble gitano. En aquest espai de la XTEC s'ofereixen orientacions i recursos per aconseguir, entre d'altres objectius, l'escolarització plena i l'èxit escolar d'aquest alumnat.</p> <p>Infància i adolescència En aquest espai del Departament de Benestar Social i Família s'ofereixen serveis per garantir la protecció dels menors i la prevenció de les situacions de risc (Pacte per a la Infància, programes de prevenció, ajuts i subvencions, etc).</p> <p>Joventut En aquest espai del Departament de Benestar Social i Família s'ofereixen informacions i recursos (ajuts i subvencions, educació en el lleure, camps de treball, etc.) per facilitar l'emancipació juvenil, mitjançant polítiques basades en els eixos de l'habitatge, el treball i l'educació.</p>

	<p>Fundación ONCE: Tu formación no tiene límites. Desarrolla tu futuro Aquest programa de la Fundació ONCE és un projecte de sensibilització on participen alumnes de 2n cicle d'ESO i Batxillerat, pares i professors, amb l'objectiu d'assegurar la continuïtat de l'alumnat discapacitat en estudis superiors.</p>
D3	<p>Tenir en compte les orientacions i recursos sobre participació en els àmbits de centre i entorn que aporta aquesta aplicació informàtica.</p> <p>Projecte de Convivència > Participació El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Participació ofereix actuacions i recursos per fomentar la participació de l'alumnat en el centre i el seu entorn.</p>
D4	<p>Potenciar la participació de l'alumnat, especialment d'aquell en risc d'exclusió, tant en les activitats acadèmiques i educatives del centre com en les activitats extraescolars.</p> <p>Pla Català de l'Esport El Departament d'Ensenyament i la Secretaria General de l'Esport, impulsen aquest pla amb l'objectiu d'incrementar la participació dels infants i joves en activitats físiques i esportives durant l'horari no lectiu en el propi centre educatiu.</p> <p>Fitjove El Departament de Salut impulsa aquest programa de promoció de l'exercici físic per a adolescents com a estratègia per ocupar el temps d'oci d'una forma saludable i fomentar la seva participació en l'esport.</p> <p>Programa TOTSxTOTS L'escola El Cim de Vilanova i la Geltrú ha creat un programa que vehicula aportacions econòmiques de la comunitat educativa per fer front a les necessitats més immediates dels infants (menjador escolar, material escolar, llibres de text, colònies, excursions, etc).</p> <p>Fem escola, fem comunitat En aquest espai de l'escola Guillem de Mont-rodon de Vic es pot accedir a la descripció de diverses propostes de treball (classes, tallers, accions a l'escola, etc.). Cal destacar el projecte "El cor de l'escola batega per a tots" que intenta garantir l'assistència de tots els alumnes a les colònies de 6è amb la venda de ponsèties per Nadal (Premi Francesc Candel 2012).</p>
D5	<p>Afavorir la integració de l'alumnat, especialment d'aquell en risc d'exclusió, en el teixit associatiu de l'entorn del centre.</p> <p>Plans educatius d'entorn Els Plans educatius d'entorn (PEE) són una proposta educativa que vol donar una resposta comunitària als reptes educatius on el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments signen un conveni col·laboratiu amb l'objectiu de l'èxit educatiu i la cohesió social. Per formalitzar aquest conveni cal una petició de l'ajuntament amb el vist-i-plau dels Serveis Territorials. Els PEE desenvolupen l'associacionisme (línia 12 d'intervenció) i altres línies d'intervenció: - participació de l'alumnat en activitats fora de l'escola: línia 6 d'intervenció - activitats esportives: línia 7 d'intervenció - educació en el lleure: línia 13 d'intervenció</p>

D6	Potenciar les xarxes de suport entre iguals (tutoria entre iguals, padrins i padrines d'aula, etc.) per facilitar l'acollida i la integració de l'alumnat més vulnerable.
	<p>Tutoria entre iguals L'Institut Front Marítim de Barcelona desenvolupa un projecte de tutoria entre iguals en què els alumnes de 3r d'ESO acompanyen l'alumnat de 1r en la seva incorporació al centre. Una bona pràctica que facilita l'acollida i la integració de l'alumnat nou.</p>
	<p>Padrins i padrines d'aula. Una experiència de tutoria entre iguals (2n premi centres educatius IV Premi Federico Mayor Zaragoza 2011 sobre convivència i diversitat cultural). L'Institut de Camarles posa en marxa un programa d'apadrinament d'alumnat nouvingut amb el qual es pretén afavorir la seva integració en el centre educatiu. La presentació inclou 3 models de documents: contracte, full de seguiment i diploma.</p>
	<p>Projecte alumnes acompanyants L'institut Castellbisbal du a terme el <i>projecte padrins</i> i el <i>projecte alumnes ajudants</i>, amb la finalitat d'acompanyar alumnes nouvinguts al centre i contribuir a la millora de la convivència.</p>
	<p>Projecte Arrels El Projecte Arrels de l'Institut Roquetes és una experiència destinada a fomentar l'ús del català i a millorar la cohesió social al centre i la integració dels nouvinguts al territori mitjançant, entre d'altres estratègies, les parelles lingüístiques (Premi Federico Mayor Zaragoza i Premi Francesc Candel 2011).</p>
	<p>Apadrinament lector L'escola Salvador Espriu de Badalona realitza l'apadrinament lector, una activitat cooperativa entre parelles formades pels alumnes de sisè, que fan de padrins de lectura, i els de primer, que fan de fillols.</p>
E Disposem d'una estructura organitzativa en el centre que afavoreix l'educació inclusiva i l'atenció a la diversitat.	
E1	Fer de la Comissió d'atenció a la diversitat l'instrument de coordinació, planificació i avaluació de les estratègies i mesures per avançar cap a una escola inclusiva.
	<p>Comissió d'Atenció a la Diversitat En aquest apartat de la XTEC, s'explica què és la Comissió d'Atenció a la Diversitat, qui la forma i quines són les seves funcions.</p>
	<p>Les funcions de la Comissió d'Atenció a la diversitat En aquest enregistrament, l'institut Torre Roja de Viladecans presenta la seva experiència al voltant de la Comissió d'Atenció a la Diversitat i altres mesures organitzatives per afavorir una escola per a tots.</p>
E2	Analitzar els suports i recursos necessaris per atendre convenientment la diversitat de l'alumnat.
	<p>Atenció a la diversitat i suports En aquest espai de la XTEC es proporciona orientacions i recursos als centres sobre els suports i recursos per atendre la diversitat (CAD, plans individualitzats, programes de diversificació curricular, etc.). Altres enllaços d'interès a la XTEC: SEP (Suport Escolar Personalitzat) PIM (Programa Intensiu de Millora) Models de plans individualitzats</p>

	<p>Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO Document elaborat pel Departament d'Ensenyament on s'aporten orientacions generals per a l'atenció a la diversitat i la diversificació curricular en els centres d'educació secundària obligatòria (p. 5 a 10), així com les mesures específiques (p. 15-24) i extraordinàries (p. 25-28). També s'aporten eines de planificació i seguiment de l'alumnat: models de plans individualitzats (p. 29-33).</p>
	<p>Inclusió i atenció a la diversitat En aquesta presentació elaborada pel Departament d'Ensenyament es repassen els suports i recursos a disposició del centre per atendre la diversitat (mesures d'atenció a l'aula, docents de suport, professionals amb atenció directa, professionals assessors, etc.)</p>
	<p>Ubuntubica't en el macrocervell de l'institut L'institut Baix Montseny de Sant Celoni (Premi Catalunya d'Educació 2011) ofereix diversos programes i projectes per atendre la diversitat de l'alumnat i aconseguir el seu èxit escolar (Aula Vida, Projecte Acció, Projecte Ametista, etc.) fruit d'una anàlisi rigorosa de la realitat i les necessitats del centre, aconseguint d'aquesta manera canvis positius i una millora en la qualitat educativa. Més informació.</p>
	<p>Aprendre junts per viure junts. Pla d'acció 2008-2015 Aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament recull un conjunt d'actuacions per afavorir una educació de qualitat per a tothom i potenciar l'accés de l'alumnat amb condicions personals de discapacitat a l'educació inclusiva. En l'annex es recull un mapa de serveis i recursos.</p>
E3	<p>Reconèixer l'heterogeneïtat com el criteri bàsic per construir els grups classe.</p>
	<p>Document d'orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO Document elaborat pel Departament d'Ensenyament on s'aporten orientacions generals per a l'atenció a la diversitat i la diversificació curricular en els centres d'educació secundària obligatòria (p. 5 a 10), així com les mesures generals d'atenció a la diversitat a l'aula ordinària (11-14), entre les quals hi ha la previsió d'activitats d'ampliació i de reforç (p. 11).</p>
E4	<p>Preveure mesures organitzatives per atendre les necessitats educatives de tot l'alumnat (suport individual, suport en petit grup, agrupaments flexibles, docència compartida, etc.), preferentment dins l'aula ordinària.</p>
	<p>Agrupament flexible d'alumnes En aquest vídeo d'Edu3.cat es recull l'experiència de l'escola Font d'en Fargas de Barcelona sobre l'agrupament flexible de l'alumnat.</p>
	<p>Dos mestres a l'aula En aquest apartat de la XTEC, s'ofereix dues fitxes on s'explica en què consisteix aquesta estratègia metodològica i els tipus de suport que es poden donar als alumnes amb aquest recurs.</p>
E5	<p>Garantir en les programacions curriculars l'organització i els recursos necessaris per atendre tothom en funció de les seves destreses i capacitats.</p>
	<p>Recursos En aquest espai de la XTEC es pot accedir a tota mena de recursos per a les diferents àrees curriculars. Hi ha un apartat específic: Diversitat i NEE</p>

E6	Diversificar les formes d'avaluació per donar resposta a diversos estils d'aprenentatge.
	<p>Tres expertes parlen sobre aprenentatge i avaluació En aquest vídeo d'Edu3.cat es parla sobre el model de currículum basat en les competències bàsiques i les implicacions que té sobre l'aprenentatge i l'avaluació. Es proposa una revisió de les estratègies d'ensenyament i aprenentatge i l'avaluació formativa de l'alumnat, com una forma d'implicar el propi alumne en el seu procés d'aprenentatge.</p>
	<p>Avaluar per aprendre (AxA) En aquest espai de la XTEC, de la Xarxa de Competències Bàsiques, s'ofereixen instruments, orientacions i recursos (compartir objectius, rúbrica, auto i coavaluació, carpeta d'aprenentatge, base d'orientació, diari d'aula i de l'alumne) per al desenvolupament de les competències bàsiques de tot l'alumnat.</p>
	<p>Avaluar per aprendre Sanmartí, N. (2010). <i>Avaluar per aprendre. L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències</i>. Barcelona: Departament d'Ensenyament L'autora d'aquest document, editat pel Departament d'Ensenyament, analitza alguns exemples de pràctiques d'avaluació formativa.</p>
E7	Tenir en compte les orientacions i recursos sobre estructura i gestió de recursos en l'àmbit de centre que aporta aquesta aplicació informàtica.
	<p>Projecte de Convivència > Estructura i gestió de recursos El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Estructura i gestió de recursos ofereix actuacions i recursos per organitzar un centre que afavoreixi la inclusió.</p>
F Disposem de materials i recursos que facilitin l'atenció a la diversitat.	
F1	Crear un banc de recursos per desenvolupar una educació inclusiva.
	<p>Escuela inclusiva: alumnosdistintospero no diferentes Col·lecció de 13 llibres de l'editorial Graó, amb propostes, criteris, orientacions i exemples per atendre la diversitat de l'alumnat (alumnat amb dificultats d'aprenentatge, altes capacitats, problemes de salut, risc social, altres cultures, etc.).</p>
	<p>Projecte Espurna Aquest projecte és una iniciativa del Departament d'Ensenyament i de l'ICE de la UAB. Es tracta d'un projecte multidisciplinari adreçat a mestres i professors d'infantil, primària i secundària. Es poden trobar propostes de treball tant per a les aules ordinàries com per a aules de diversificació curricular.</p>
	<p>Les intel·ligències múltiples i recursos per a la diversitat En aquest espai d'Scoop.it es comparteixen recursos i orientacions per atendre la diversitat.</p>

F2	Tenir en compte les orientacions i recursos sobre inclusió digital que aporta la XTEC.
	<u>Inclusió digital</u> En aquest espai de la XTEC s'aporten orientacions i recursos per afavorir la inclusió digital de tot l'alumnat.
	<u>Atenció dels alumnes amb NEE a les aules: integració o inclusió?</u> Fundació Impuls En aquest informe, elaborat per professionals de l'educació, es realitza una anàlisi descriptiva, a partir de dades estadístiques recollides en el marc del Premi TIC-NEE, de l'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials, amb l'objectiu, entre d'altres, d'analitzar l'ús, el coneixement i l'aplicació de les TIC com a instrument pedagògic per afavorir la inclusió de tot l'alumnat a l'aula ordinària.
F3	Tenir en compte les orientacions i recursos sobre educació intercultural en l'àmbit de centre que aporta aquesta aplicació informàtica.
	<u>Projecte de convivència > Educació intercultural</u> El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Educació intercultural ofereix eines per contemplar de manera efectiva (currículum, activitats...) la diversitat cultural dels alumnes.
F4	Tenir en compte les orientacions i recursos sobre coeducació en l'àmbit de centre que aporta aquesta aplicació informàtica.
	<u>Projecte de convivència > Coeducació</u> El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Coeducació ofereix eines per dur a terme una educació igualitària entre nois i noies.
G Formem la comunitat escolar en hàbits i estratègies que potenciïn l'educació inclusiva.	
G1	Incloure en el Pla de formació de centre actuacions formatives relacionades amb l'atenció a la diversitat i la inclusió.
	<u>Oferta formativa</u> Espai de la XTEC on el Departament d'Ensenyament posa a disposició del professorat i els centres educatius la seva oferta formativa: <u>Atenció a la diversitat i la inclusió</u>
	<u>Atenció a la diversitat: formació</u> En aquest espai de la XTEC teniu accés tant a l'oferta formativa del PFZ com a altres materials o cursos de formació: <u>Ateneu</u> i <u>Educación inclusiva. Iguales en la diversidad</u>
	<u>Orientación educativa</u> Martín E. i Mauri T. (coord.). <u>Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva</u> . Barcelona: Ed. Graó. Colección Formación del profesorado. Educación secundaria. En aquest material de formació editat per l'editorial Graó amb el recolzament del Ministeri d'Educació es pot trobar una anàlisi profunda dels principis i trets característics d'una escola inclusiva. A més de capítols dedicats a dificultats en l'aprenentatge, necessitats educatives especials, alumnat amb altes capacitats, etc.

G2	Donar a conèixer a la comunitat escolar espais de debat, jornades i formació sobre educació inclusiva.
	Programa Tutoria, convivència i inclusió Programa del ICE de la Universitat de Barcelona adreçat als docents com un espai d'intercanvi i de reflexió a partir del treball de diferents grups de recerca, innovació i formació.
	I Congrés Internacional Barcelona inclusiva 2014 Congrés adreçat als professionals de l'orientació per afavorir un marc de reflexió i construcció de propostes per a una societat més inclusiva. Es pot trobar un espai per descarregar documentació general i ponències.
H Recollim i difonem les bones pràctiques realitzades al voltant de l'educació inclusiva.	
H1	Seguir les instruccions establertes pel Departament d'Ensenyament per fer arribar les bones pràctiques que el centre realitza i que se'n faci difusió.
	Projecte de Convivència > Recursos En aquest espai de la XTEC trobareu les orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que en matèria de convivència es desenvolupen en els centres educatius.
H3	Aportar les experiències que es duen a terme en el centre als seminaris de traspàs primària-secundària, reunions amb altres centres de l'entorn, espais virtuals d'intercanvi o pràctica compartida (xtec.cat), etc.
	Informació de traspàs primària-secundària El Departament d'Ensenyament posa a disposició dels centres un model per a la recollida d'informació en el traspàs de primària-secundària on hi apareixen aspectes de desenvolupament personal, hàbits, capacitats personals i de les diferents àrees curriculars.
	Coordinació Primària-Secundària En aquest espai del bloc del Servei Educatiu del Vallès Occidental II es recullen diverses experiències de centres de la zona que participen en activitats conjuntes que faciliten l'intercanvi i la relació dels alumnes i professors.
	Jornada d'intercanvi d'experiències En el marc del PEE de Granollers, cada any s'organitza una jornada d'intercanvi d'experiències que permet als professionals de l'educació de Granollers compartir les activitats que es porten a terme en els diferents centres del municipi, en referència al tema que cada any s'escull. La Jornada es du a terme en dos formats que es van alternant: un any d'intercanvi d'experiències, i el següent, la jornada de reflexió sobre un tema d'interès. El títol de l'edició dels cursos 2010-11 va ser <i>Per una escola inclusiva, caminem plegats família-escola</i> .

I Avaluem les mesures destinades a fomentar l'educació inclusiva entre la comunitat escolar i ho recollim en la memòria anual del centre.	
I1	<p>Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre les mesures i actuacions destinades a fomentar l'educació inclusiva en el centre.</p> <p>Guia per a l'anàlisi, la reflexió i la valoració de pràctiques inclusives Aquesta guia elaborada pel Departament d'Ensenyament ofereix indicadors per avaluar la realitat del centre i establir objectius de canvi. Inclou un apartat de valoració qualitativa de les pràctiques inclusives (p. 50-55).</p> <p>Índex per a la inclusió: guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva Document editat per l'ICE de la Universitat de Barcelona que serveix per donar suport als centres educatius per avançar cap a l'educació inclusiva. Inclou un apartat d'avaluació del procés (p. 43-46), així com la relació d'indicadors i preguntes per implementar-lo (p. 47-94).</p>
I2	<p>Incloure en la memòria anual la valoració de les actuacions realitzades per promoure l'educació inclusiva, elaborant, si s'escau, propostes de millora.</p> <p>La proposta d'actuació és el recurs.</p>

INCLUSIÓ	Àmbit AULA
A Desenvolupem, en el marc de l'acció tutorial, mesures, estratègies i actuacions per educar l'alumnat en el respecte a la diversitat i la inclusió.	
A1	<p>Incloure, en el marc de l'acció tutorial, actuacions de cohesió de grup.</p> <p>Kxa de Convivència. Educació infantil i primària En aquest recurs editat pel Departament d'Ensenyament es pot accedir a un conjunt d'activitats per treballar diferents aspectes que afavoreixen el coneixement del grup i la inclusió de tot l'alumnat.</p> <p>5 Kxs de Convivència. Educació secundària obligatòria En aquest recurs editat pel Departament d'Ensenyament es pot accedir a un conjunt d'activitats per treballar diferents aspectes que afavoreixen el coneixement del grup i la inclusió de tot l'alumnat. A destacar la kxa de tutoria.</p> <p>Cooperar per aprendre/Aprendre a cooperar En aquesta presentació, emmarcada en el Projecte PAC (Programa didàctic inclusiu per atendre a l'aula l'alumnat amb necessitats educatives diverses) de la Universitat de Vic, es pot trobar un conjunt de dinàmiques per a la cohesió de grup (p. 8-18), amb l'objectiu d'ensenyar a aprendre en equip.</p> <p>A Mida Padrós, M. i altres (2002). <i>A Mida. Materials d'educació en valors</i>. GREM de la Universitat de Barcelona i Fundació Jaume Bofill. En aquesta carpeta s'inclou un conjunt de propostes de treball a l'aula. Destaquen, entre d'altres, les unitats didàctiques "Com som?" (p. 9-15), "El millor de nosaltres" (p. 16-22) o "Ets genial" útils per al coneixement dels alumnes i per a la cohesió del grup.</p>

<p>A2</p>	<p>Potenciar els espais de tutoria per establir diàlegs sobre el respecte a la diferència i a la diversitat.</p> <p>Si tots fóssim iguals En aquest vídeo d'Edu3.cat, emmarcat en el Programa DiversaCat, alumnes de 2n cicle d'ESO donen la seva visió particular sobre la diversitat cultural.</p> <p>Projecte Superherois quotidians En aquesta presentació es pot accedir a informació sobre una gimcana que pot servir com a element de sensibilització i reflexió sobre els reptes quotidians en què es troben les persones amb discapacitat.</p>
<p>A3</p>	<p>Intervenir de manera ràpida i amb fermesa per eradicar actituds i expressions discriminatòries o qualsevol acte de violència.</p> <p>Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront conductes d'odi i discriminació [pendent de publicació] En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament, en col·laboració amb el Departament d'Interior, ofereix als centres un protocol d'actuació enfront conductes d'odi i discriminació. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront actituds i expressions discriminatòries o qualsevol acte de violència.</p>
<p>A4</p>	<p>Revisar les relacions que es donen dins de l'aula, mitjançant sociogrames, per ajudar que siguin igualitàries i no discriminatòries.</p> <p>Conductes i experiències socials a classe (CESC) En aquest espai web publicat per Collell, J. i Escudé, C. es posa a disposició dels centres educatius un qüestionari per avaluar les relacions entre iguals amb instruccions per a la seva administració, correcció i interpretació.</p> <p>Sociograma GRODE En aquest espai es pot accedir a informació sobre el sociograma elaborat pel grup GRODE (Grup d'investigació, orientació i desenvolupament educatiu) de la UAB, així com a diversos grups de treball, formació, bibliografia, etc.</p>
<p>A5</p>	<p>Reorganitzar periòdicament els grups i/o llocs de treball dins l'aula per fomentar la relació entre l'alumnat.</p> <p>Agrupaments a l'aula Aquest document ofereix recursos per a l'organització de l'aula, amb diferents maneres d'organitzar els alumnes en funció dels objectius de cada activitat, de manera que es promogui la relació entre tots els alumnes.</p> <p>El treball cooperatiu En aquest document publicat pel Departament d'Ensenyament, en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix el treball cooperatiu i es donen a conèixer algunes tècniques de treball en grup: trencaclosques, grups d'investigació, tutoria entre iguals, Philips 66.</p>
<p>A6</p>	<p>Potenciar la tutoria individualitzada i la tutoria entre iguals.</p> <p>La tutoria personalitzada En aquest vídeo d'Edu3.cat es presenta l'experiència de l'institut Manuel Carrasco i Formiguera de Barcelona en el qual s'ha aconseguit la implicació de tot el professorat en l'atenció personalitzada a l'alumnat.</p>

	<p>Tutoria entre iguals L'Institut Front Marítim de Barcelona desenvolupa un projecte de tutoria entre iguals en què els alumnes de 3r d'ESO acompanyen l'alumnat de 1r en la seva incorporació al centre. Una bona pràctica que facilita l'acollida i la integració de l'alumnat nou.</p>
<p>B Desenvolupem un currículum inclusiu.</p>	
<p>B1</p>	<p>Fer ús de materials específics per sensibilitzar l'alumnat en una educació inclusiva.</p>
	<p>Aprendiendo juntos En aquest manual editat per Save the Children es poden trobar les indicacions per organitzar un taller de sensibilització sobre educació inclusiva adreçat a alumnes d'entre 8 i 12 anys, amb material didàctic i qüestionaris d'avaluació.</p>
	<p>Mi familia En aquest manual editat per Save the Children es poden trobar materials per organitzar un taller de recolzament a nens i nenes amb germans discapacitats. Inclou qüestionaris d'avaluació adreçats als alumnes i les seves famílies.</p>
	<p>Guía didáctica de la discapacidad para educación secundaria En aquest material editat per la Fundació Adecco es poden trobar diverses activitats per educar en la no discriminació i la comprensió de la discapacitat.</p>
<p>B2</p>	<p>Comprovar que els materials educatius utilitzats estan impregnats de valors inclusius (equitat, atenció i respecte a la diversitat, etc.).</p>
	<p>L'educació intercultural als centres educatius des de les àrees del currículum En aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament es fixen els eixos bàsics sobre els quals s'ha de bastir una educació intercultural (igualtat, diversitat, identitat), amb una atenció especial a la seva incorporació en el currículum i els materials curriculars.</p>
	<p>Aproximació a l'anàlisi dels materials didàctics des d'una perspectiva d'educació antiracista En aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament es realitza una anàlisi dels currículums sota una perspectiva multicultural (p. 3-7) i es donen orientacions per fer una anàlisi dels materials educatius (p. 7-11).</p>
	<p>Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre En aquesta guia, publicada pel Departament d'Ensenyament, es dedica un capítol a donar pautes per analitzar els continguts i materials que s'utilitzen en l'àmbit curricular (p. 69-82). La guia s'adreça als equips directius i a tot el professorat amb l'objectiu d'ajudar a la implantació d'un model de centre coeducatiu (p. 7).</p>
<p>B3</p>	<p>Introduir en el currículum ordinari referències a persones o situacions que han hagut de vèncer greus dificultats per aconseguir la seva integració.</p>
	<p>Malala Yousafzai, la lluita per al dret a l'educació Material editat per l'ARC (Aplicació de Recursos al Currículum) del Departament d'Ensenyament, adreçat a alumnes de 4t d'ESO sobre la figura de Malala i el dret a l'educació.</p>

B4	<p>Incorporar la perspectiva intercultural a les accions educatives i a les àrees del currículum.</p> <p>Projecte d'educació intercultural > Currículum El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquest espai web on es poden trobar orientacions per treballar la interculturalitat dins del currículum i documents curriculars elaborats des d'un vessant intercultural.</p>
B5	<p>Fomentar l'esperit crític per identificar, revisar i superar qualsevol situació de desigualtat (currículum ocult, discriminacions, etc.).</p> <p>Jocs i dinàmiques En aquest espai de l'Escola de Cultura de Pau es pot accedir a exercicis i dinàmiques amb l'objectiu de crear una consciència crítica enfront els conflictes i la desigualtat.</p> <p>EcomLab En aquest portal de la Fundació Ecom es pot accedir a diversos materials (jocs, reptes, curiositats, etc.) que ajuden a sensibilitzar envers la discapacitat i fomentar l'esperit crític.</p> <p>Guia d'educació en drets humans En aquest espai d'Amnistia Internacional es pot accedir a una recopilació de propostes (casos reals, monografies, discriminació i violència contra les dones, etc.) amb l'objectiu d'educar els alumnes en drets humans.</p>
B6	<p>Promoure accions de servei comunitari des del currículum per potenciar la inclusió i l'arrelament al territori de l'alumnat amb risc d'exclusió.</p> <p>Servei Comunitari El Departament d'Ensenyament ha endegat l'acció 'Impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria' amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic en el currículum que afavoreixin la inclusió i l'arrelament al territori.</p>
<p>C Utilitzem estratègies i metodologies que afavoreixen l'educació inclusiva i l'atenció a la diversitat.</p>	
C1	<p>Detectar les necessitats específiques dels alumnes (físiques, cognitives, afectives i relacionals, i socials).</p> <p>Suport Escolar personalitzat (SEP) El SEP és un reforç flexible, temporal i preventiu que vol atendre els diversos ritmes d'aprenentatge dels alumnes d'educació infantil i primària. En aquest espai de la XTEC es presenta aquesta actuació impulsada pel Departament d'Ensenyament i s'aporten orientacions i recursos per al professorat.</p> <p>Programa Intensiu de millora (PIM) En aquest espai de la XTEC es presenta aquest programa impulsat pel Departament d'Ensenyament que permet prioritzar l'atenció a la diversitat de l'alumnat que accedeix al primer curs de l'educació secundària obligatòria sense haver assolit completament les competències bàsiques de l'educació primària (en especial, la competència comunicativa i la matemàtica). També s'ofereixen orientacions i recursos per al professorat.</p>

	<p>Alumnes En aquest apartat de la XTEC s'ofereixen informacions i recursos per atendre alumnes amb capacitats diverses (trastorns diversos, altes capacitats, malaltia prolongada, etc.). Enllaç a plans individualitzats.</p>
	<p>Materials per a l'atenció a la diversitat Col·lecció de guies editades pel Departament d'Ensenyament que té per objectiu ajudar en la detecció d'alumnes amb característiques específiques i poder atendre les seves necessitats (TDAH, altes capacitats, etc.).</p>
C2	<p>Utilitzar diversos mètodes d'ensenyament i aprenentatge.</p>
	<p>Projectes En aquest document, elaborat pel Departament d'Ensenyament en el marc del Suport Escolar Personalitzat, es dona una explicació d'aquesta estratègia metodològica en què es creen situacions d'aprenentatge per incentivar la investigació i l'aprenentatge de l'alumnat.</p>
	<p>Estudi de casos En aquest document, elaborat pel Departament d'Ensenyament en el marc del Suport Escolar Personalitzat, s'explica aquesta estratègia metodològica en què es proposa als alumnes que aprenguin a analitzar una situació concreta i a resoldre el problema.</p>
	<p>El treball multinivell En aquest document, publicat pel Departament d'Ensenyament en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix aquest mètode de treball que té com a objectiu ajustar els processos d'ensenyament als diferents ritmes i estils d'aprenentatge dels alumnes.</p>
	<p>Aspectes comuns entre competències bàsiques i intel·ligències múltiples En aquesta presentació de Núria Alart es fa una aproximació a les competències bàsiques i les intel·ligències múltiples amb estratègies concretes d'aprenentatge per a desenvolupar-les.</p>
	<p>Què són les intel·ligències múltiples? En aquest espai del web Família i Escola. Junts x l'Educació trobareu informació detallada sobre les intel·ligències múltiples i com tenir-les en compte en el desenvolupament de l'aula.</p>
C3	<p>Fer ús de mètodes d'aprenentatge cooperatiu (treball d'investigació, ensenyament recíproc, aprenentatge entre iguals, projectes compartits, etc.).</p>
	<p>Aprenentatge cooperatiu i avaluació formativa Col·lecció de tres vídeos, publicats pel Departament d'Ensenyament, amb les valoracions i reflexions dels mestres, els alumnes i les famílies de l'escola La Roureda de Sant Esteve Sesrovires sobre la posada en pràctica de metodologies de treball cooperatiu i d'avaluació formativa i formadora. Per ampliar informació, es pot consultar aquesta presentació, amb la inserció d'alguns documents d'organització i avaluació.</p>
	<p>El treball cooperatiu En aquest document publicat pel Departament d'Ensenyament, en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix aquesta metodologia basada en el treball en equip i s'aporten algunes tècniques: el trencaclosques, els grups d'investigació, etc.</p>

	<p>Treball cooperatiu En aquest vídeo es mostra en què consisteix el treball cooperatiu i com promoure la cooperació, el respecte mutu, la responsabilitat i l'augment de l'autoestima de l'alumnat de l'Escola Can Puig de Banyoles. Els alumnes treballen en grup i el treball en equip promou la coresponsabilitat.</p>
	<p>Aprentatge entre iguals En aquest document publicat pel Departament d'Ensenyament, en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix aquest mètode d'aprenentatge, basat en la creació de parelles d'alumnes, que poden ser de la mateixa edat o d'edats diferents.</p>
C4	<p>Fer servir materials específics per atendre la diversitat de l'alumnat.</p>
	<p>Recursos per a alumnat amb nee elaborats en els tallers de creació de materials En aquest espai de la XTEC es pot accedir a materials i propostes de treball per atendre la diversitat de l'alumnat.</p>
	<p>Dos nens, una nena i un cargol (Premi Edu 21 2012) En aquest treball es presenta una metodologia per tal d'ensenyar llengua i ciències en català a parvulari en un context de diversitat lingüística a partir d'un text narratiu. Accés al marc teòric i als materials didàctics.</p>
C5	<p>Tenir en compte les orientacions i recursos sobre coeducació en l'àmbit de l'aula que aporta aquesta aplicació informàtica.</p>
	<p>Projecte de convivència > Coeducació El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Coeducació ofereix activitats i recursos d'aula per dur a terme una educació igualitària entre nois i noies.</p>
C6	<p>Tenir en compte les orientacions i recursos sobre educació intercultural en l'àmbit de l'aula que aporta aquesta aplicació informàtica.</p>
	<p>Projecte de convivència > Educació intercultural El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Educació intercultural ofereix eines i recursos per treballar a l'aula contemplant la diversitat cultural de l'alumnat.</p>
<p>D Disposem d'estratègies concretes per implicar les famílies en risc d'exclusió en el procés escolar i educatiu dels seus fills.</p>	
D1	<p>Utilitzar l'aplicació informàtica Escola i Família per tal de fomentar l'acció tutorial compartida.</p>
	<p>Escola i Família El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'aplicació informàtica Escola i Família amb orientacions i recursos per promoure la implicació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels seus fills i la participació en el funcionament del centre. L'apartat Acció tutorial compartida ofereix eines per realitzar un treball coherent i coordinat entre família i tutor del centre.</p>

D2	Establir les mesures necessàries i els compromisos entre família i tutor del centre en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu per a garantir l'èxit educatiu dels seus fills.
	<p>Orientacions per a l'elaboració de la Carta de Compromís Educatiu.</p> <p>En aquest dossier del Departament d'Ensenyament s'ofereixen orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu que cada centre ha d'elaborar en funció de les seves necessitats i context. També inclou models de cartes de compromís dels continguts comuns i models d'addendes de compromisos específics addicionals.</p>

INCLUSIÓ		Àmbit ENTORN
A Sensibilitzem i orientem les famílies en la necessitat d'educar els seus fills i filles en la inclusió i el respecte a la diversitat.		
A1	Utilitzar els recursos i orientacions del web Família i Escola. Junts x l'Educació referents a l'educació en valors i orientar-ne l'ús.	
	<p>Web Família i Escola. Junts x l'Educació</p> <p>Aquest espai web per a famílies del Departament d'Ensenyament permet als centres promoure la participació i el compromís de les famílies. Entre els recursos que ofereix destaca: Educació en valors</p>	
A2	Tenir en compte en la formació entre iguals per a famílies els mòduls formatius referents a l'acompanyament escolar a casa i el respecte que ofereix el web Família i Escola. Junts x l'Educació.	
	<p>Escola de pares i mares</p> <p>En aquest espai del web Família i Escola. Junts x l'Educació trobareu orientacions sobre la formació de les famílies en els centres educatius i diversos exemples de mòduls formatius, entre els quals destaquen:</p> <p>Acompanyament escolar a casa</p> <p>Respecte</p>	
A3	Potenciar la participació dels docents en la formació de les famílies per tal de compartir experiències i donar continuïtat i coherència a la tasca educativa.	
	<p>Comunitats d'aprenentatge</p> <p>Espai web on es pot trobar una presentació detallada de les comunitats d'aprenentatge. Especialment destacat l'apartat Formació de familiars, on es proposa la formació conjunta dels diversos membres de la comunitat escolar.</p>	
A4	Organitzar conjuntament amb les AMPA activitats i jornades que fomentin la convivència, el coneixement mutu entre les famílies i el respecte a la diversitat.	
	<p>Taller de famílies</p> <p>En el marc del PEE de Calaf, una tarda a la setmana, en horari lectiu, es reuneixen famílies autòctones i novingudes a la biblioteca de l'escola Alta Segarra per dur a terme un conjunt d'activitats (gastronomia, manualitats, ioga...) que serveixen per compartir un mateix espai i aprendre les unes de les altres. Al final de cada taller es realitza una sortida a llocs significatius de Catalunya. Aquestes activitats es dinamitzen i coordinen des de l'AMPA amb la col·laboració de la direcció del centre.</p>	

	<p>Tallers de famílies En el marc del PEE de Barberà del Vallès, s'organitzen uns tallers de famílies per a la cohesió social. Són un espai que facilita la interrelació entre les famílies d'origen stranger i la resta de famílies del centre, mitjançant una tasca compartida de caire lúdic on es tracten punts d'interès comuns.</p>
	<p>Bones pràctiques sobre llengua i socialització En aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament es fa una breu presentació de diverses experiències que afavoreixen l'aprenentatge de la llengua i la socialització de les famílies. Aquestes bones pràctiques es van presentar en la jornada de treball LLengua i socialització de les famílies en l'entorn educatiu, el passat 21 de maig a Barcelona.</p>
A5	<p>Utilitzar les orientacions que aporta l'aplicació Escola i Família per facilitar l'acollida i participació de les noves famílies a l'entorn del centre.</p> <p>Escola i Família El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'aplicació informàtica Escola i família, amb orientacions i recursos per promoure la implicació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels seus fills, i la participació en els centre. Entre les línies d'intervenció que s'hi desenvolupen, trobareu les de Participació i Acollida on s'aporten eines de diagnosi, orientacions i recursos per facilitar la participació i l'acollida de les famílies a l'entorn del centre.</p>
<p>B Participem en xarxes de centres que treballen l'educació inclusiva i l'atenció a la diversitat.</p>	
B1	<p>Col·laborar amb els centres de l'entorn en l'elaboració i desenvolupament de projectes (de caire artístic, musical, cívic, etc.) que fomentin la inclusió, la igualtat d'oportunitats i el respecte a la diversitat.</p> <p>Projectes en xarxa En aquest espai de la XTEC, s'ofereix assessorament tècnic i pedagògic i es fomenta l'ús de les TIC i la creació de xarxa entre el professorat. Es pot accedir a diversos projectes i experiències educatives.</p> <p>Activitats compartides Tres grups d'educació primària adaptada de l'escola Nostra Senyora de Montserrat de Barcelona van a fer classe de plàstica, un cop per setmana, durant tot el curs amb els grups d'edat corresponent a l'escola SEAT.</p> <p>Eduart En el marc del PEE de Ripollet, s'ofereix aquesta experiència que vol apropar l'alumnat de primària dels centres educatius del municipi a l'educació artística (arts visuals plàstiques i arts escèniques). En finalitzar l'activitat es realitzen exposicions obertes a tothom.</p> <p>Expressart: pugem a l'escenari L'escola Germanes Bartomeu de Mataró treballa en un projecte que desenvolupa la capacitat creativa de l'alumnat, l'autoestima i la cohesió social a través d'una oferta formativa i cultural basada en la pràctica artística: música, cant coral, dansa, circ, etc. (Premi Federico Mayor Zaragoza 2013).</p>

	<p>Do d'acords Projecte socioeducatiu de l'entitat Integra Sons a través de la música destinat a nens, nenes i joves del Poble-sec. Consisteix en la creació i desenvolupament d'una Orquestra Infantil i Juvenil amb el propòsit d'afavorir la inclusió social, el diàleg intercultural i la cohesió social. Més informació: Més enllà dels exàmens: art per educar i transformar.</p> <p>Programa Mus-e Programa d'educació en valors a través de l'art de la Fundació Yehudi Menuhin que facilita la interrelació dels alumnes de diferents cultures. També ofereix el programa Les Arts per la convivència.</p> <p>Projecte Implica't En aquest espai creat per un equip de professionals del món de l'ensenyament trobareu accions de divulgació i sensibilització, i activitats adreçades als diversos nivells educatius, per treballar la solidaritat i crear una xarxa d'escoles solidàries.</p>
B2	<p>Intercanviar experiències i estratègies al voltant de l'educació inclusiva.</p> <p>incluD-ed La Xarxa Europea d'Educació Inclusiva i Discapacitat, promoguda per la Fundació ONCE, és una iniciativa col·laborativa que té com a objectiu principal promoure, difondre i intercanviar bones pràctiques en l'àmbit de l'educació inclusiva per a persones amb discapacitat.</p> <p>Xarxa d'escoles compromeses amb el món En aquest espai es presenten experiències i tot tipus de bones pràctiques de participació, solidaritat i cooperació creades per centres educatius, EAP, CRP, ONG i altres entitats. Inclou tant iniciatives de proximitat com propostes d'àmbit internacional que fomenten el respecte a la diversitat.</p>
<p>C Ens coordinem amb les administracions locals per dur a terme actuacions concretes de foment de l'educació inclusiva.</p>	
C1	<p>Impulsar amb l'administració local el desenvolupament de Plans educatius d'entorn o altres projectes socioeducatius que afavoreixen la cohesió social.</p> <p>Plans educatius d'entorn Els Plans educatius d'entorn (PEE) són una proposta educativa que vol donar una resposta comunitària als reptes educatius on el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments signen un conveni col·laboratiu amb l'objectiu de l'èxit educatiu i la cohesió social. Per formalitzar aquest conveni cal una petició de l'ajuntament amb el vist-i-plau dels Serveis Territorials. En aquest apartat de la Xtec es poden trobar orientacions i pràctiques compartides per promoure una educació inclusiva: línia d'intervenció 1 i línia d'intervenció 8 dels PEE, entre d'altres.</p> <p>Programa Èxit El Consorci de Barcelona ofereix als centres educatius de la ciutat un programa socioeducatiu amb l'objectiu prioritari de reduir el fracàs escolar. Ofereix reforç escolar i activitats complementàries, i suport a l'atenció a la diversitat mitjançant tallers que es realitzen en entitats o institucions de la ciutat.</p>

C2	<p>Col·laborar amb l'administració local en l'elaboració de projectes de convivència d'àmbit comunitari.</p> <p>Xarxa d'Educadors i alumnes per la convivència Aquesta xarxa és una de les activitats que l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat desenvolupa en el marc del seu projecte de convivència. La xarxa està integrada per educadors de l'Ajuntament i alumnat de 9 centres educatius de secundària del municipi i té com a objectiu general desenvolupar activitats educatives que promoguin els valors ètics democràtics i el foment de l'educació crítica de la ciutadania.</p> <p>Joves en Xarxa Aquest projecte, que implica la comunitat educativa de Santa Coloma de Gramenet, pretén promocionar la convivència i prevenir les actituds violentes o excloents. Hi participen joves i professionals de l'educació amb la col·laboració de la Fundació Integramenet, l'Obra Social de la Caixa i el Servei de convivència de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.</p>
C3	<p>Elaborar protocols de prevenció, detecció i intervenció davant de situacions de conflicte d'àmbit comunitari.</p> <p>La proposta d'actuació és el recurs.</p>
C4	<p>Treballar coordinadament amb els serveis educatius en relació amb l'alumnat amb necessitats educatives especials (CRP, EAP, ELIC, CREDA, CREDV, etc.)</p> <p>Serveis educatius En aquest espai de la XTEC, trobareu informació sobre els serveis de suport permanent a la tasca docent: serveis educatius de zona, serveis educatius específics i camps d'aprenentatge.</p>
C5	<p>Promoure la participació de l'alumnat i els seus representants en trobades i experiències que eduquen en la pràctica de valors cívics, democràtics i inclusius (Consell dels infants, Consell de joves, trobades comarcals de delegats, audiències públiques, etc.).</p> <p>XIX Audiència Pública als nois i noies de Barcelona. Barcelona educadora i inclusiva Aquesta darrera edició de l'Audiència Pública que organitza cada any l'Ajuntament de Barcelona ha estat dedicada a l'educació inclusiva. Els alumnes participants han llegit les seves aportacions treballades prèviament a les aules. Accés al vídeo i altres informacions dels diversos centres que hi han participat.</p> <p>Consell d'infants, plenaris i audiències públiques Manrique, E. "Consells d'infants, plenaris i audiències públiques". <i>Temes clau Participació Infantil</i>, núm. 11. Associació Diomira (març 2009) En aquest article l'autora fa un repàs de diverses fórmules de participació infantil que fomenten la implicació dels nens i nenes en les decisions del seu municipi, convertint-se així en ciutadans i ciutadanes actius. En la mateixa revista també es recullen diverses experiències de consells d'infants, plenaris i audiències públiques.</p>

D Ens coordinem amb institucions i entitats de l'entorn per promoure una educació inclusiva.	
D1	<p>Promoure i valorar la participació i implicació de l'alumnat en activitats extraescolars i l'educació en el lleure per reduir les desigualtats i afavorir el sentiment de pertinença i l'arrelament en el territori.</p> <p>JxB. Joves pel barri Activitat d'Aprenentatge i Servei, en el marc del PEE de L'Hospitalet de Llobregat, on els joves es formen i aprenen alhora que col·laboren en una tasca amb capacitat transformadora tant per a ells (formació ètica i ciutadana) com per al seu entorn (contribuir a enriquir la tasca educativa de l'esplai). La part curricular d'aquest projecte forma part de l'assignatura <i>Estada a l'Empresa</i>, matèria optativa del Batxillerat a l'institut Eduard Fontserè. Més informació</p> <p>Pots fer-ho En el marc del PEE de Vic, s'organitza una iniciativa de Càrites que potencia la inclusió de nens i nenes d'edats compreses entre els 6 i els 12 anys en diferents recursos municipals que ofereixen activitats extraescolars. La proposta d'alumnes participants sorgeix de la coordinació entre diferents agents educatius en el si de la comissió social de cada centre.</p> <p>Cop de mà En el marc del PEE de Voltreganès, s'ofereix aquesta activitat amb l'objectiu que tots els nens i nenes del Voltreganès puguin fer totes les activitats de l'escola i altres activitats complementàries amb col·laboració d'entitats de la població.</p> <p>Cau Xots El PEE de Castelló d'Empúries, amb la col·laboració dels Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, ha promogut la creació d'un agrupament escolta a la població. Aquesta activitat potencia l'educació en el lleure i contribueix a la cohesió social.</p>
D2	<p>Potenciar les relacions de partenariat amb altres entitats de l'entorn per tal d'implicar l'alumnat en accions conjuntes que afavoreixin el seu èxit educatiu.</p> <p>Escoles Tàndem En aquest espai es pot accedir a informació sobre aquest projecte que pretén l'èxit educatiu de l'alumnat amb l'especialització en una matèria singular (música, ciències, audiovisuals, etc.) que vertebrava el currículum dels centres educatius que hi participen. Per aconseguir-ho, s'estableix un partenariat, durant 3 anys, entre aquests centres i institucions de referència, amb l'assessorament, seguiment i finançament de la Fundació Catalunya-La Pedrera, i la col·laboració del Departament d'Ensenyament.</p> <p>Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu En aquest espai es pot accedir a informació sobre el programa impulsat per la Fundació Jaume Bofill en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, que té per objectiu acompanyar els centres educatius en el desenvolupament d'un projecte educatiu en aliança amb una institució i aconseguir l'èxit educatiu de l'alumnat.</p> <p>Col·laborar per innovar En aquest vídeo de la Fundació Jaume Bofill es pot accedir a l'experiència de l'institut Quatre Cantons de Barcelona amb l'alumnat de 2n i 3r d'ESO, que han iniciat l'experiència del Treball Globalitzat amb la col·laboració de diverses entitats de l'entorn (el Museu Blau, la Fundació Vila Casas, el taller de creadors Hangar, l'associació Abao a Qu, la productora Transformafilms o la Sala Beckett).</p>

D3	Col·laborar amb les entitats de l'entorn per promoure accions de servei comunitari.
	Servei Comunitari El Departament d'Ensenyament ha endegat l'acció 'Impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria', amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin des del currículum accions de compromís cívic.
D4	Coordinar els recursos i les tasques educatives amb els serveis de suport a l'alumnat que temporalment necessita una escolarització no ordinària (aules hospitalàries, atenció domiciliària, etc.).
	Serveis i recursos de suport En aquest espai de la XTEC s'ofereixen orientacions i recursos per atendre alumnes que necessitin d'un complement o suport a l'escolarització ordinària.
D5	Col·laborar amb els mitjans de comunicació d'àmbit local (ràdio, premsa, televisió) per fer difusió d'experiències i bones pràctiques de convivència, coneixement mutu, respecte a la diversitat i cohesió social.
	Aula dial Projecte educatiu amb alumnes dels centres del municipi que fan de periodistes. A classe treballen la redacció dels continguts per fer l'informatiu en directe a la Ràdio (Premi de Comunicació Local 2012).
	Voltem pel món Activitat col·laborativa, organitzada pel Departament d'Ensenyament, al voltant de les competències comunicatives i digitals, adreçada a aules d'acollida i a alumnat nouvingut. Durant la realització d'aquesta activitat es reforça el coneixement mutu i es fomenta el respecte a la diversitat i cohesió social. L'objectiu final és la creació d'un programa de ràdio adreçat a les escoles: programació .
	Entorn ràdio G En el marc del PEE de Granollers, es realitza aquesta activitat consistent en la creació d'una xarxa de treball al voltant de la producció de programes de ràdio en els centres educatius i posterior enregistrament i emissió des de la radio local.

[RECURSOS GENERALS](#)